NAM THỨ MƯỜI HAI. SỐ THU 2441 — MỖI SỐ 0$02 — NGÀY THỨ BA 18 MAI 1924

DEPOT LEGAL INDOCHINE

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL INDOCHINE N°2245

ANNONCES
Décomptées à raison de 5 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m,068 de large.
Une seule insertion . . . . 0$,25 la ligne
Par contrat annuel
Par conditions à part
Insertions répétées . . . . 0$,15 la ligne
Réclame dans la 1re page . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales . 1$,50 la ligne
On traite à forfait pour les contrats importants.

MARQUE

	1 an	6 mois	3 mois	1 mois
Une page	5$,00	3$,00	1$,60	0$,60
1/2 page	3$,00	1$,80	1$,00	0$,35
1/4 page	1$,80	1$,00	0$,60	0$,20
1/8 page	1$,00	0$,60	0$,35	0$,12

Un an . . . 5$,00 — 6$,00 — 6$,00 — 5$,00 — 12$,00
Six mois . . . 3$,00 — 3$,50 — 3$,00 — 2$,50 — 6$,00
Trois mois . . . 1$,50 — 1$,75 — 1$,50 — 1$,25 — 3$,00
Un mois . . . 0$,60 — 0$,60 — 0$,50 — 0$,50 — 1$,00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
63, Rue de Coton, Hanoi

Rédacteur : F. H. SCHNEITER
Directeur : DEVÉRIA VAN VINH
Rédacteur en chef : PHẠM HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Bureaux télégraphique : TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TELEPHONE N° 180

Thế nào là có lòng yêu nước ?

III

Trong một bài trước, đã nói những hạng nào là giả ái-quốc, những hạng hoặc yêu nước dẫu lưỡi, hoặc lợi dụng cái tiếng thiêng liêng đó để mưu đồ tự-lợi cho mình. Vì những hạng ái-quốc giả ấy mà lắm người hoặc khờ dại, hoặc thật thà, thường nhầm lẫn, thường chịu thiệt thòi và không biết phân biện thế nào là giả là chân nữa. Vì thế cho nên ta cần phải hiểu rõ thế nào là có lòng yêu nước, ta cần phải biết rõ những hạng người nào là ái-quốc thực, để khỏi lầm lẫn và khỏi thiệt thòi. Vậy thế nào là có lòng yêu nước?

Trước hết ta không nói đến cái lòng ái-quốc phi thường của những bậc trung-thần nghĩa-sĩ, của những tay dũng-tướng anh-hùng, ma trong sử sách đã treo gương tiết liệt. Những hạng ấy là những bậc vĩ-nhân nên đã làm được những thủ-đoạn phi-thường ít người sánh kịp, tiếng để ngàn thu, hoặc vì nước mà làm nên những công-nghiệp vĩ-đại, hoặc vì nước mà hi-sinh cả cơ nghiệp tinh-mệnh, coi cái chết nhẹ tựa lông hồng. . . Những bậc vĩ-nhân ấy dù nước nào cũng có, song nhìn chung người họa mới xuất hiện với đời! Đã là những hạng phi thường thì cái lòng ái-quốc kia tưởng cũng ít người theo kịp, vì thế nên những thủ-đoạn anh hùng hay những sự liệu mình vì nước không phải là những sự hàng ngày thường có được.

Nói thế có phải là bảo rằng chỉ những hạng trên này mới thực có lòng yêu nước chăng? Không, không phải thế, không phải chỉ làm được những sự phi-thường ấy mới đáng gọi là người ái-quốc! Nếu chỉ có thế mới là yêu nước thì thế-giới này từ xưa đến nay chẳng hóa ra ít người biết yêu nước lắm ru! Thực ra thì ngoài cái cách yêu nước mãnh-liệt anh-hùng ấy, lại còn lắm cách yêu nước êm ái dịu dàng hơn, mà ai cũng có thể theo được, vì không cần phải có tri cao đức cả gì, chỉ cần một ít tri-thức và nghị-lực mà thôi. Cái cách yêu nước này các hạng người trong nước đều có thể tùy cảnh ngộ mình, tùy nghề nghiệp mình, tùy cái địa vị mình, tùy cái chức-vụ mình, mà thi-hành được cả. Cái cách yêu nước phổ-thông cho các hàng dân-đẳng đó, không có gì cao xa, không có gì phiền-toái, tóm lại chỉ có bốn chữ « *làm hết nghĩa-vụ* » mà thôi.

Phải, làm hết nghĩa-vụ đối với nghề-nghiệp mình, đối với chức-trách mình, đối với cái địa-vị mình ở trong xã-hội, tức là có lòng yêu nước đó. Vì yêu nước là gì? Chẳng qua là muốn cho cái xứ sở mình ở kia một ngày một thêm giàu mạnh hơn người, muốn cho cái cõi đất mình chôn rau cắt rốn kia một ngày một thêm rực rỡ tốt đẹp hơn lên, muốn cho cái gia-tài mình thụ lĩnh của ông cha ngày trước, sau này để lại cho con cháu mình được thêm to lớn hơn lên, chứ không đến nỗi một ngày một kém mà phải thẹn với tiền-nhân ở nơi chín suối! Ấy yêu nước là thế, mà muốn thế thì còn cách gì điệu hơn là ra công hết sức làm cho trọn những nghĩa-vụ của mình nữa?

Vậy nếu ta có lòng yêu nước, nếu ta muốn được tiếng là có lòng ái-quốc thực, thì một là ta chớ nên bắt chước những hạng yêu nước ngoài mồi hay là những hạng giả danh ái quốc, hai là ta chớ nên tưởng rằng chỉ làm nên những thủ-đoạn phi-thường như các bậc anh-hùng nghĩa-sĩ ngày xưa mới được: ta cứ chăm chỉ làm lụng công việc hàng ngày của ta, ta cứ hết lòng đối với nghĩa-vụ của ta, tức lương-tâm ta sẽ bảo ta là một kẻ có lòng yêu nước yêu nòi đó.

Ta là một nhà giữ cái chức-trách chăn dân trị nước ư? Ta phải làm sao cho dân được nhờ cái đức-chính liêm-khiết công-bình của ta mà hưởng cuộc bình yên hoan lạc, lại phải làm sao cho dân trí một ngày một tăng, dân tâm một ngày một tốt, làm sao cho xứng đáng với cái hay-hiệu « dân chi phụ mẫu », làm sao cho mọi người đều ca-tụng là « phật sống muôn nhà »; nếu được thế thì, ai cũng phải công-nhận là một người có lòng yêu nước yêu nòi, mà hết lòng vì-nể kính-phục.

Ta là một nhà giữ cái chức-trách dạy dỗ lũ thiếu-niên ư? Vậy thì ta chớ nài khó nhọc, ta chớ sợ một thân, ta chớ nên sụy bi cái lương bổng hậu bạc, ta chớ nên so sánh cái địa-vị hơn kém mà sao lãng công việc của ta, mà trẻ-nải nghĩa-vụ của ta. Nghề ta tuy bạc thật, nhưng là một nghề cao-thượng, một nghề rất quan-hệ cho tiền-đồ quốc-gia, một nghề có ảnh-hưởng to cho nòi cho giống, ta đã chọn cái nghề ấy thì ta phải làm thế nào cho khỏi phụ cái lòng trông cậy của đồng-bào, cho khỏi thẹn với dân thơ ấu mà họ đã ủy thác cho ta, cho khỏi thẹn với lương-tâm ta, nghĩa là ta phải hết lòng dạy dỗ sao cho lũ thiếu-niên kia sau này trở nên những người đủ tài-đức, đủ tư-cách để thành người có ích cho nhà cho nước. Nếu được thế thì không những là một cái phần thưởng vô giá của ta, mà thiên-hạ sẽ bảo ta là có lòng yêu nước vậy.

Ta còn là một người học-trò ư? Vậy thì yêu nước không phải là miệng thường nói những câu khí-khái không đâu, tay thường viết những câu thống-thiết vô ích, hay là có dịp nào thì hô reo cùng đường khắp phố mà rút cục chỉ thiệt cho mình. Biết yêu nước thì ta nên chịu khu học-hành, chớ nài lao khổ, chớ sớm ngã lòng, phải luyện tập cho đến lúc thành tài, chớ ham sự chơi bời phóng đãng rồi rứa chừng bỏ quãng mà sau này thành hạng dở dang không bổ ích gì cho nhà cho nước.

Ta là một nhà chuyên việc canh nông ư? Ta nên cố sao cho ruộng đất của ta một ngày một thêm rộng, mùa màng của ta một ngày một thêm tốt, để cho nước một ngày một giàu hơn lên mới được. — Ta là một nhà kỹ-nghệ ư? Ta phải làm sao cho nhà công-xưởng của ta một ngày một khoáng trương, sản-vật của ta một ngày một mỹ-xảo, để cho nền lợi-tài trong nước được thịnh-vượng hơn người.

Ta là một nhà thương-mại ư? Vậy thì nghĩa-vụ ta là phải làm sao cho việc buôn bán trong nước được phát đạt, giữ sao cho thương quyền khỏi lọt ra ngoài, giữ sao cho tài lợi khỏi vào tay kẻ khác mà thiệt thòi cho nền kinh-tế nước mình.

Nói tóm lại, đã làm người thì phải có nghề, đã có nghề thì tất có chức-trách nghĩa-vụ, giữ sao trọn chức-trách của mình, làm sao cho hết nghĩa vụ của mình, đó tức là có lòng yêu nước đó. Vậy thì mỗi hôm, khi ta đã làm xong công việc hằng ngày của ta, trước khi đi ngủ ta hãy hỏi lương-tâm ta xem hôm ấy có vẹn tâm cùng chức-trách, cùng nghĩa-vụ ta không; nếu có thì lắt trong lòng ta sẽ được khoan khoái mà cái giấc ngủ kia mới có thể yên ổn như giấc ngủ người hiền được.

B. G.

Âu-châu điện-tín

Bắc-Việt

Paris, ngày 11 Mai 1924

Hòa ước về đất Tangor

Nước Tây-ban-nha đã ưng chuẩn hòa-ước Tangor.

Việc ở phần Maroc của Tây-ban-nha

Người Tây-ban-nha đã chiếm được một đồn quân ở gần Sédimasais.

Cuộc bầu-cử ở Nhật-bản

Cuộc bầu-cử ở Tokyo yên tĩnh. Ở các tỉnh có nơi xảy ra việc đánh giết nhau.

TỔ-TUYỀN-ĐIỆN

Cathite, ngày 13 Mai 1924

Cuộc bay vòng thế-giới

Tin New York. — Các báo-quán ở miền Bắc Mỹ có treo một cái giải một nghìn đồng để thưởng cho người nào tìm thấy thiên-tá Martin, là một phi-hành-gia trong các phi-hành-gia bay vòng thế-giới hãy nằm không thấy tin tức gì. Các báo ấy mong rằng treo giải như thế thì người ta sẽ ra công tìm tòi chăng.

Nước Nga với nước Đức

Tin Moscou. — Chánh-phủ Moscou coi việc nước Đức đến khám ở sở phái-bộ thương-mại nước Nga ở Berlin mới rồi là một việc rất quan-trọng. Các báo nói việc ấy có thể sinh ra lôi thôi.

Tin Berlin. — Bộ đại-sứ nước Nga tạm bãi việc giao dịch với các nhà buôn Đức.

Tin Moscou. — Chánh phủ Xô-viết chưa quyết định xử trí với nước Đức ra làm sao. Có lẽ chánh-phủ Nga sẽ bảo thủ lại chánh-phủ Đức.

Việc cách-mệnh ở Cuba

Tin La Havane. — Có tin rằng việc cách-mệnh ở Santa Clara đã dẹp yên.

Hoa-kỳ với Trung-hoa

Tin Washington. — Hạ-nghị-viện ưng chuẩn một khoản định rằng nước Hoa-kỳ tuổi không đòi Trung-hoa số tiền bồi thường về việc quyền phỉ nữa. Số tiền ấy là sẽ tiêu vào sự mở-mang việc học.

MÁY IN TEM VÀO PHONG THƯ

Bộ Bưu điện nước Pháp mới cho phép các nhà buôn bán trao đổi thư tín nhiều dùng một cái máy riêng để in ngay tem vào phong thư không phải dán tem nữa. Máy ấy rất là được việc cho các nhà buôn.

Ngày 30 Novembre 1920, các nước hội-nghị với nhau ở Madrid có ký với nhau một bản giao-ước về việc dùng máy in dấu tem vào bao thư. Nước Anh, xứ Gia-nã-đại và Úc-đại-lị, xứ Nouvelle Zélande, nước Thụy-sĩ, xứ Ai-cập dùng máy ấy đã lâu. Về phần nước Pháp, thì mãi đến mới đây theo như lời quan thương-thư Lafont xin nghị-viện cũng đã ưng cho đem cách ấy dùng vào cho các thư tín trong nước. Hành-phủ đã đặt một hội-đồng riêng để xét các kiểu máy, thì hội-đồng đã chọn một kiểu máy Pháp, dùng rất tiện lợi và rất chắc chắn.

VĂN UYỂN

Tiếc hoa

Xuân còn hoa mất động lòng thương,
Đợm hỏi tay ai đem phũ phàng?
Muôn lá ngàn hồng đâu chẳng thấy?
Bốn người chỉ là, khách thiều-quang?

Nhớ nhà

Dặn dọc đêm xuân nghĩ nhớ nhà,
Nhớ người nhớ cảnh bởi bao la,
Nhớ hoa huyên nở tình lai-láng,
Nhớ cỏ thông tàn dạ xót-xa,
Nhớ truyện khói hai trên tổng đá,
Nhớ tới mình thệ cảnh vườn hoa,
Nhớ sao nhớ mãi đêm hồ hết,
Phảng-phất bên tai mấy tiếng gà.

Quản-tế, Đặng-vũ-Trạo

Tâm-sự người con gái khi bước chân đi lấy chồng

Đến mai em về nhà chồng,
Hôm nay em nghĩ trong lòng em [thương.
Lòng em bồi rồi trăm đường,
Ngổn ngang trăm mối ai tường cho [đây,
Phòng như gặp được duyên may,
Thì công trang điểm lấy chồng cho [cam,
Vì bằng gặp kẻ phũ phàng,
Tai tham sau biết tính làm sao đây.
Liễu bồ chút phận ghé thay,
Thân em phó mặc sau này cho ai,
Rải may ân cũng duyên trời,
Đại khôn cũng ở lòng người biết sao,
Nỗi riêng nghĩ đến lúc nào
Vẫn-vơ chín khúc nao nao lòng vàng,
Ở trên này nỗi song đường,
Hôm mai vẳng vẻ nghĩ càng buồn tanh
Nào em, nào chị, nào anh,
Nào bà con, với cô tình thân sơ,
Cùng nhau từ trước đến giờ,
Vui bao nhiêu cũng bằng thừa đó thôi,
Đến mai em về nhà người,
Ấy quê em đó, ấy đời em kia,
Ở đây là chốn đi về,
Dù thương, dù nhớ dù mê được nào,
Chị em ta nghĩ làm sao,
Thì xin bảo tồ cho nhau biết cùng.
Đến mai em về nhà chồng....

L. Đ.

Cuộc điều-tra về việc làm tự-điển Việt-Nam

Nghĩa tiếng « mực »

Trong mấy số Trung Bắc về mục này có ông biện nghĩa về tiếng « mực », ông nói: ngày xưa chỉ có mực đen nhưng bây giờ lại có cả mực đỏ, mực xanh, mực tím, mực vàng. Cho nên bây giờ nên đổi tiếng « mực » ra tiếng « nước viết » thì mới đúng: ông lại dẫn thí dụ: nếu không đổi nghĩa chữ « mực » đi thì người ta có thể nói rằng: « Gần mực thì đỏ, gần đèn thì rạng ». Cái ý ấy mới nghe cũng thú lắm và đổi nghĩa chữ mực đi cũng là phải.

Nhưng tôi trộm nghĩ rằng: tiếng nước nào có tính thần riêng của tiếng nước ấy. Cho nên ngày nay người mình phải học tập hai ba thứ tiếng, thế mà đến lúc ứng dụng thứ tiếng nào mà chữ được nguyên tinh-thần của tiếng ấy, không đến nỗi ngọ ngẩn và trộn xà-lách, tôi thiết tưởng không phải là dễ. Trong các thứ tiếng mà ta phải học tập ngày nay thì tiếng Pháp lại là thứ tiếng hoàn toàn nhất trên hoàn cầu, chắc chẳng nói thì ông cũng đã thừa hiểu rồi. Nếu ta dùng cách biện nghĩa tiếng Pháp mà biện nghĩa tiếng nước nhà thì không xuôi được. Mà nếu cứ nệ về mặt tinh thần mà biện bạch như thế thì tất đến cũng tổng nước nhà không khỏi lọc mất tinh-thần mà thành ra ngớ ngẩn.

Cho nên cứ như ý tôi thì cứ để tiếng mực cho hợp. Nếu đổi tiếng « mực » ra tiếng « nước viết » thì không tiện. Một là trước có một tiếng mà nay thành ra hai tiếng: Hai là ngộ sau lại có người dùng nhầm hai tiếng ấy chăng, hỏi vì nó cùng nghĩa với nhau. Tỉ như nói: « Gần nước viết thì đen, gần đèn thì rạng ». Hay là khi ta nhờ một người đi mua mực nói rằng: « anh đi ra chợ mua giúp tôi một xu nước viết tím » thì nghe ra thế nào.

Bởi vậy những tiếng đã thông dụng cho các hạng người trong xã-hội thì ta phải hiểu kinh mà để nguyên. Trừ ra những tiếng sai lắm, hoặc thô bỉ thì mới nên biện bạch mà sửa đổi mà thôi.

Mấy lời thô thiển, xin ông chiếu cố.

V. T. T.

Giới thiệu sách mới

ĐỊA-DƯ CÁ: TỈNH BẮC-KỲ

Của hai ông giáo Đỗ-đình-Nghiêm Phạm-văn-Thư và ông tham-tá Ngô-vi-Liễn soạn, dày 132 trang, giá bán 0$75 một quyển.

Sách này khởi-thủy nói tóm lược về cái chính thể địa-dư, cách tri địa-dư và « Kinh-lế địa-dư » của cả xứ Bắc-kỳ; kế nói đến về từng tỉnh một, thì tỉnh nào cũng nói rất kỹ-càng: nào vị-trí và diện-tích, địa-thế, núi, sông, khí-hậu, dân-cư; nào về cảnh nông, công-nghệ, thương-mại, đường giao-thông, và nhất là các nơi thắng-cảnh thì lại càng nói rõ-ràng lắm. Mục nào tác-giả thật cũng đã dụng công khảo-cứu không sót tí gì, mà mỗi bài nói về tỉnh nào thì lại có bản-đồ tỉnh ấy rất rõ ràng đính ngay đấy. Thật có thể gọi là một quyển Địa-dư Bắc-kỳ làm kỹ nhất từ khi ta có sách Địa-dư bằng chữ Việt đến giờ, mà lại hợp với chương-trình các trường Sơ-đẳng lắm. Tưởng trình các trường Sơ-đẳng lắm. Tưởng trình các trường Sơ-đẳng lắm. Tưởng người mình ai muốn biết đến cái địa-sản rất quí báu của ông cha tổ-nghiệp mình để lại cho đó là cái giang-sơn tươi đẹp này, thì quyển Địa-dư này có thể cùng với quyển Việt-sử lúc nào cũng nên luôn luôn ở trên bàn giấy chốn thư-phòng vậy.

B. Q.

Nghề làm cao-su sau này thế nào

(Tiếp theo)

Nhu yếu — Nghề làm cao-su, cốt nhờ về cái số cần dùng cao-su nhiều ít thế nào, cần dùng nhiều thì giá cao-su đắt, cần dùng ít thì giá cao-su rẻ, đó là cái nhẽ nhất định như thế; mà cần dùng ít hay nhiều, thì tại các đồ chế tạo bằng cao-su làm có chạy hay không. Bây giờ xin nói cái số dùng cao-su như sau này:

Số dùng về những năm đã qua rồi. — Cái số hiệt kê của công-ti cao-su ở Luân-đôn đã khai ra sau này, thì hiệt cái số dùng cao-su mỗi năm thế nào: năm 1915, cả thế giới dùng hết 107.000 tấn; năm 1918, 21.000 tấn; năm 1920, 304.000 tấn; năm 1922, 375.000 tấn.

Số dùng về sau này. Xem số hiệt kê đó thì số cao-su dùng năm 1920 với số cao-su dùng năm 1923, hơn nhau đến 70.000 tấn, cách có hai năm mà số dùng cao-su hơn đến 70.000 tấn, thì một năm hơn 35.000 tấn; năm 1922 dùng 375.000 tấn, thì năm 1923 chắc đến ngoài 400.000 tấn. Là vì ở Âu-châu bây giờ công nghệ đã khôi phục dần dần; trước kia thì số dùng cao-su, 100 phần thì nước Mỹ chiếm đến 75 phần, sau này các nước cạnh tranh về đường thực nghiệp ngày càng thêm nhiều, thì đoán trước được vậy.

Các đặc nghệ cao-su sau này. — Chiếu theo số sinh sản và số cần dùng cao-su, thì bắt vì có gì mà giá cao-su cao lên. Nhưng mà giá cao-su cao đến bao nhiêu, và cao được độ mấy năm? Ta cũng nên biết. Cứ lấy tình thế mà suy liệu, thì sau này có lẽ giá cao-su còn cao đến năm, sau năm nữa, đến khoảng năm 1928 và 1929 thì chắc lại hạ xuống dần dần, rồi đến khoảng năm 1945 và 1946 thì lại cao lên. Xin nói rõ cái duyên cớ như sau này: Trừ ra thế-giới có xảy ra việc chiến tranh làm trở ngại đến đường kinh tế thì không kể, nếu cứ bình tĩnh luôn, thì từ năm 1923 về số cao-su sinh sản ít cho nên giá cao lên (vì có gì mà cao su ít đi, đã kể ở trên rồi.) cao đến năm 1925, 1929 hay là 1930 thì thôi, là vì thời kỳ ấy là buổi cái cũ đã hết, cái mới chưa có. Vì những nhà nghề thấy giá cao-su cao vọt lên mới đua nhau giồng thật nhiều đến khoảng năm 1929 và 1930, thì những cây giồng đã lấy được nhựa, mà số cao-su cũng nhiều thêm. Từ năm 1930 trở đi, thì vì số sinh sản nhiều mà giá hạ đi, nhẽ rõ ràng không cần phải nói nữa. Giá cao-su hạ đi, những nhà làm nghề cao-su không có lợi nữa, tình trạng cũng y như mấy năm sau cuộc đại chiến Âu-châu cho đến năm 1924 những nhà tư bản nhỏ phải phá sản, những nhà tư bản nhờn cũng tùng lỗ, lại còn nhiều người vì cớ ấy mà bị hại lây, thế thì còn ai chịu cố công cùng sức, đem tiền bạc quăng ra những khu đất hoang để giồng cây cao-su nữa, vì thế mà cái số cao-su sinh sản lại ít đi, cũng là lý thế tất nhiên như thế, đó là vào khoảng năm 1944 và 1945 đó. Từ mấy năm ấy trở đi, thì về số cây cao-su ít đi, rồi nhựa cũng ít đi mà giá lại cao vọt lên lần thứ hai, đó là cái lẽ tuần hoàn vũng phục, không cần phải bàn bạc làm gì nữa.

Các khí dụng và hàng hóa dùng đến nhựa cao-su. — Cao-su bán chạy được nhiều ít, là bởi cái công dụng của cao-su rộng hay hẹp và những đồ chế tạo phải dùng cao-su nhiều hay ít. Kể những đồ chế tạo cần dùng cao-su, nhất là xe đạp và xe ô-tô. Chiếu theo lời báo cáo của những nhà động xe ô-tô nước Mỹ, thì mấy năm cuộc đại chiến Âu-châu mới bắt đầu, số xe ô-tô đã chạy của nước Mỹ có đến 2.000.000 cái; đến năm 1918 số xe

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

thêm đến 8.000.000 cái, hiện bây giờ thì đến 12.000.000 cái. Còn các nước khác, nghề chế tạo cũng càng ngày càng thêm lên; mấy năm nay ở nước Tàu, những đồ hàng hóa làm bằng cao-su cũng đã thấy nhiều : ở Thượng-hải, ở Quảng-tây và ở Quảng-đông, đã có hơn mười công-ty làm nghề cao-su, thế thì sau này cao-su cần dùng đến nhiều cũng có thể đoán trước được.

Nói về công dụng của cao-su.

Không kể xe đạp và xe ô-tô phải dùng cao-su đã đành, còn đến các đồ thường dùng và các thứ máy móc cũng phải dùng đến cao-su nhiều. Những đồ mình thường thiếu, như là nệm mã-nhục, mũ, áo-tơi, giầy, đế giầy, dây lưng, bình hâm nước nóng, đầu vú giả, dây điện nít bi-tất, quả địa cầu, dấu vấn vân. Mới đây người Anh lại phát-minh ra phép làm giầy cao-su, ngói cao-su, và đã thí nghiệm lấy cao-su lát đường, công dụng của cao-su một ngày một rộng. Đã có người nói : « Thế-kỷ hai mươi này sắp sửa biến thành ra thế-giới cao-su », cũng không phải là lời nói quá đáng.

X.

CUỘC BẦU CỬ THỨ-DÂN NGHỊ-VIÊN Ở PHÁP

Cứ như tin tức sau cùng về cuộc bầu cử thứ-dân nghị-viện ở Pháp thì hiện nay đã rõ kết cục về 584 chân nghị-viện ở Pháp, còn 9 chân ở thuộc-địa thì chưa được đủ tin tức.

Trung cử : Bảo-thủ : 11 ; cộng-hòa : 137 ; cộng-hòa tả-dực : 92 ; cấp-tiến độc-lập : 34 ; cấp-tiến xã-hội : 127 ; cộng-hòa xã-hội : 39 ; xã-hội liên-hiệp : 102 ; cộng-sản : 29.

Bốn chỗ phải bỏ phiếu một lần nữa.

Đảng bảo-thủ được hai chân mới, mất 17 chân cũ ; đảng cộng-hòa được 24 chân mới, mất 88 chân cũ ; đảng cộng-hòa tả dực được 11 chân mới, mất 77 chân cũ ; đảng cấp tiến độc-lập được được 9 chân mới, mất 23 chân cũ ; đảng cấp-tiến xã-hội được 66 chân mới, mất 16 chân cũ ; đảng xã-hội liên hiệp được 24 chân mới, mất 7 chân cũ ; đảng cộng-sản được 24 chân mới, mất 7 chân cũ.

VIỆC HANOI

Thợ-thiết

7 giờ 29 độ
15 giờ 32 độ

Lịch ngày mai

Dương-lịch

Thứ tư, 14 Mai 1924
St. Boniface

Âm-lịch

11 tháng tư, năm Giáp-tí
Ngày Quí-tị
Hành Thổ, Sao Trần, Trực Kiến
Kỵ : Tế-tự, Xuất-hành
Chư thần triều thiên
Hội Bản-sơn-nhân (Hưng-yên)

Giá bạc. — Kể từ ngày 13 Mai 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 8 f. 65

Thị giá quốc-trái. — *Ngày 13 Mai 1924* 3%. 53. — 3% Thứ hoán vốn đã 63. — 4% 1917 57 05 (?) — 4% 1918 55.60. — 5% 1915-1916 68 20 — 5% 1920 83.. — 8% 1920 84 15.

Tin tàu. — Tàu *Min* khởi hành ở Londres ngày 10 Mai 1924 đi Port-Said và Tahou.

Quan Toàn-quyền đi công-cán tại Nhật-bản. — Trong số báo ngày hôm qua, bản-quán đã nói qua việc quan Toàn-quyền đi công-cán tại Nhật-bản, nay xin kể rõ như sau này :

Quan Toàn-quyền đi luôn ban đêm, đến 8 Mai thì tới Tokyo. Tới kinh-thành thì có đủ các hàng quan thân và dân Đại-pháp nghênh-tiếp tại ga xe lửa. Hôm 9 Mai, quan Toàn-quyền tới thăm quan Ngoại-giao thượng-thư rồi vào yết-kiến Nhiếp-chính-vương. Trưa hôm ấy tại Hoàng-cung thiết tiệc để mừng ngài. Buổi chiều quan Toàn-quyền đi thăm quan Thủ-tướng và các bộ. Buổi tối thì dự tiệc tại Sứ-quán, có quan Thủ-tướng và khắp các hàng thân-thương ở Tokyo đến dự. Quan Đại-sứ chúc mừng quan Toàn-quyền rồi nhắc lại cái công-cuộc Đại-pháp giúp Nhật-bản trong cuộc thiên tai vừa rồi. Đại-pháp ở tại Đông-pháp chẳng phải là làm phiền cho Nhật bản, song lại làm cho mối thân-ái của hai nước càng thêm bền chặt. Từ buổi Hội-nghị Hoa-thị-đốn thì Đông-pháp đã có cái địa-vị quan-trọng về việc giao-tế, về sau nay có thể nhìn ra lực ở cõi Á-đông vậy. Chắc nhân dịp quan Toàn-quyền sang Nhật-bản thì đường kinh-tế hai nước lại thêm mở rộng.

Quan Toàn-quyền cám ơn cái thịnh-tình của quan Đại-sứ, và hàng quan thân Nhật bản, cùng là hội Pháp-Nhật đã khoản tiếp ngài rất trọng hậu. Khi ngài đi từ Shimonseki đến Tokyo thấy cái quang-cảnh quốc-dân rất yêu-mến cổ-tục mà lại rất tiến-bộ về cuộc văn-minh thì cảm-tình của ngài đối với dân bản-xứ rất là thân-mật.

Ngài cảm ơn quan Đại-sứ đã xui nên cuộc ngài đi công-cán này. Đông-pháp với Đại-pháp thì cái thái-độ như là con gái lớn của Đại-pháp ở Á-châu và một lòng giúp quan Đại-sứ tại Nhật-bản. Những mối lợi của Nhật-bản tại Đông-pháp thì không trái với các mối lợi của Đại-pháp ở Đông-pháp. Các hàng thân thương hai nước sẽ làm cho hai đường lợi ấy điều hoà cùng nhau. Ngài sang Nhật là để cho Chính-phủ Đại-pháp có thể châm-chước với Nhật-bản về việc đó. Ngài chắc rằng Đại-pháp vẫn là một nước rất lễ phép, Nhật-bản vốn là một nước rất lịch-thiệp, vậy sẽ cùng nhau hợp ý mà buộc chặt mối tình thân ái. Ngài thay mặt Đại-pháp và cõi Đông-pháp cám ơn quan Đại-sứ và Claudel phu-nhân đã hết sức về việc tổ-chức cuộc giúp đỡ Nhật-bản ngày hôm sau cuộc thiên-tai.

Phái-bộ có đi thăm Hội-chợ Kyoto và đã hội thương với các hàng thân-thương Pháp và Nhật.

Phi-tướng Pelletier d'Oisy tại Hanoi. — Giữa lúc 2 giờ 42 chiều hôm qua chiếc tàu-bay *Jacqueline* của quan Trung-úy Pelletier d'Oisy tới trường Bạch-mai. Khi máy mới hạ, trung-úy cùng với viên đội tài-sĩ Bessin bước ra lại công chúng đều hoan hô, rồi phương nhạc cử bài quốc-ca Pháp chào mừng « con chim thứ nhất của Đại-pháp » đã tới đất Việt-Nam trong 68 giờ đồng hồ. Phi-tướng trông người rất tráng kiện và nhanh nhẹn, sắc đa hồng-nao, chừng độ 45 tuổi, nhưng coi còn trẻ lắm. Quan phó Toàn-quyền Robin cùng quan Thống-soái Monditat ra mời vào trong cái rạp của trường máy bay đã treo cờ kết là lịch-sự, rồi mời phi-tướng cùng tất cả các quan chức tướng rượu *Champagne*. Lệnh-ái quan Thống-soái có mừng phi-tướng một bó hoa. Phi-tướng nói chuyện một lúc, rồi lên xe ô-tô với quan Robin về phủ Toàn-quyền. Ô-tô với xe ngựa cùng xe tay, xe đạp kể đến non nghìn cái, con đường từ trường máy-bay về đến thành phố bị cát bụi bay mờ mịt như mây. Trong nhiều chiều ma ai nấy cũng hả dạ đã được mục-kích phi-tướng bay từ Paris đến Hà-thành.

Sáng hôm nay hồi 11 giờ, quan phó Toàn-quyền có mời tất cả các quan thủ-hiến về và các nhà thân thương và các đại-biểu báo giới Tây Nam đến nghênh-tiếp trung-úy Pelletier d'Oisy tại phủ Toàn-quyền. Các quan đến đông lắm cũng như mọi khi mỗi lần có thiết đại lễ hoặc mở hội trọng-thể vậy. Quá 11 giờ thì quan phó Toàn-quyền Robin cùng với quan trung-úy Pelletier d'Oisy và viên đội Bessin bước ra ăn vào nhà Khánh-tiết, phương nâng nhiều lại cái bài quốc-ca Đại-pháp. Đoạn rồi, quan phó Toàn-quyền nói mấy lời chúc mừng phi-tướng đại kỳ tài và nói rằng :

Chúng ta hoan nghênh ông ngày hôm nay để mừng trung-úy Pelletier d'Oisy đã tới Đông-dương được vô sự.

Phi-tướng đã bay qua bao nhiêu xứ : Paris, Bucarest, Alep, Bassora, Bandez-Abbas, Karatchi, Agra, Calcutta, Rangoon rồi đến Bangkok, Biên-hòa, đến nay đã tới Hanoi. Trong 18 ngày, vượt được hơn 13 ngàn kilomètres, qua biết bao nhiêu xứ lạ, phần nhiều là những miền mà các nhà phi-hành mạo hiểm xưa nay cũng chưa qua đến bao giờ. Vậy còn có việc gì là lớn nữa, là vẻ vang cho bằng cuộc bay của phi-tướng nước ta ngày hôm nay không?

Ở những xứ xa-xôi này — không biết ngày nay tôi có nên nói là xa-xôi nữa không — phàm cái gì làm cao chúng ta được gần với Tổ-quốc tức là một dịp kiên cố ta cảm động không lường, vui mừng xiết kể. Vậy tôi xin nói các ngài rằng mới chưa đầy ba tuần lễ phu-tướng còn bay trên Paris, mà nay đã dừng cánh ta đây thì còn có dịp nào hơn dịp này khiến cho chúng ta thấy rõ rằng từ nước Pháp đến chỗ chúng ta đây thật không còn bể, không còn sông, không còn đồng, còn núi gì cách-trở nữa không!

Quan trung-úy Pelletier d'Oisy, xin ngài nhận lấy tấm lòng ngợi khen của Đông-Pháp.

Nay chúng tôi lại xin biển Trung-úy một cái vật nhỏ mọn này để làm kỷ-niệm.

Vậy xin Trung-úy nhận lấy để ghi nhớ tấm lòng mừng rỡ và vẻ vang của chúng tôi được nghênh-tiếp Trung-úy bữa nay, sau là ghi nhớ cái danh dự mà thủ-phủ Đông-pháp đã được nghênh-tiếp trung úy trong một cái thời kỳ rất ngắn ngủi này.

Nay mai, phi-tướng lại từ biệt chúng tôi, vậy chúng tôi chúc phi-tướng gặp được mây thuận gió điều, để cho có ba sắc của tạ không gặp sự gì ngăn trở ở trên trời xanh và nhớ về ngài mà khiến cho thế-gian đều phải ngợi khen.

Tôi xin các ngài nâng cốc rượu mừng Trung-úy Pelletier d'Oisy cùng ban không trung của ngài là viên đội Bessin nữa.

Đoạn rồi quan phó Toàn-quyền tặng quan Trung-úy và viên đội mỗi cái hộp nhỏ đựng bảo vật kỷ-niệm và mời các quan vào phòng ăn thưởng rượu *champagne* và bánh ngọt, mãi đến gần 12 giờ mới giải tán.

Phi-tướng Pelletier d'Oisy diễn thuyết. — Đến chiều mai 14 Mai hồi 6 giờ, quan Trung-úy Pelletier d'Oisy sẽ diễn thuyết tại phòng khách của đại đình quan Thống-soái về những cái đặc-điểm trong cuộc bay từ Paris đến Hanoi.

RẠP CHỚP BÓNG PALACE
Chương trình hôm nay có phim mới đến ngày Thứ Ba 13 Mai 1924.
THỜI SỰ PATHÉ
NGƯỜI CON GÁI NHÀ BẦN RẺ CỦ
Hài kịch rất vui hay lắm.
TỀ NAM GIAO
Ngày 23 Mars 1924
Một khúc đình chú ý
Có quan Toàn-quyền Merlin đến dự lễ.
Sau phim tài tình. Xin chớ bỏ phiếu XQ-59 CHỌN CÔ NHỊ HOÀNG là người xứng đáng.

RẠP CHỚP BÓNG PATHÉ
Chương trình từ thứ Năm 15 đến ngày hai mươi 20 Mai 1924
Lần thứ 2 tại rạp này
TÌCH L'ILE SANH AMOUR
Một tích vui-chương có bốn phần
Nay mai sẽ chiếu tích
L'AFFAIRE DU COURRIER DE LYON
Rất hay rất lạ

Lệ gởi mandat sang Pháp. — Bản báo vừa tiếp được một tờ loại-cáo của sở Bưu-điện về lệ mới gởi mandat từ Pháp sang Đông-pháp và từ Đông-pháp sang Pháp. Số ngày mai bản báo sẽ đăng rõ.

Tòa Thượng-thẩm. — Sáng hôm nay, tòa Thượng-thẩm xử những việc sau này :

Mua đồ ăn cắp. — Tòa án Trùng-trị Hanoi phạt Ng-thị-Hai và Ng-thị-Cẩn mỗi thị 3 tháng tù ngày tù về tội mua những đồ ăn xong ăn cắp của Tòa Thượng-thẩm ấy rồi, nhưng cho hưởng án treo, vì hai thị ấy trước kia chưa can án bao giờ.

Tòa án Trùng-trị Hanoi phạt Ngô-Hanh chủ nhà ở phố Đốc-Khánh 3 tháng một ngày tù về việc mua gạch của cu-ly chở xe, ăn cắp của M. Leroy. Tòa Thượng-thẩm xét giá gạch mua không rõ mấy, mà cũng không biết là gạch ăn cắp, cho nên lại tha.

Ăn cắp và du dãng. — Trần-trọng-Kim là tên dạ đăng không chịu làm nghề nghiệp gì để kiếm ăn, chỉ đi ăn cắp, hiện đã 5 lần can án ăn cắp và du dãng. Nay lại bắt được ăn cắp và du dãng nữa nên tòa án Trùng-trị Hanoi phạt 4 tháng tù và 5 năm biệt xứ. Quan Chưởng-lý xin phạt tên ấy biệt xứ chung thân, vì tên ấy đã can án nhiều lần rồi. Tòa Thượng-thẩm y án phạt 4 tháng tù và khi hết hạn tù hắt phải đi biệt xứ chung thân.

Khách du đãng. — Tsan-Lai là người Khách trước làm công cho hiệu Khách buôn bán. Sau vì lười biếng phải đuổi, không chịu làm gì, chỉ du dãng. Tòa án Trùng-trị Haiphong phạt 6 tháng tù. Tòa Thượng-thẩm giảm tội cho xuống 2 tháng tù.

Đánh người bị thương. — Một người thợ mộc tên là Trương-v-Phát có phơi một tấm ván. Sau thấy mất, đi tìm cũng không thấy, chạy đến xưởng thợ sẻ hỏi, vì thế hai bên sinh sự cãi nhau. Tên Đinh-Tất và Đinh-văn-Nhượng lấy đoạn gỗ đánh người thợ mộc ấy bị thương gãy tay. Tòa án Trùng-trị Haipohng phạt tên Tất 6 tháng tù, tên Nhượng 4 tháng tù. Tòa Thượng-thẩm y án.

Bán thịt chó dại. — Đặng-văn-Diên tức Liên có một con chó, thấy nó hóa dại, đem cho tên Ng-văn-Đinh. Tên này giết thịt rồi đem bán. Tòa án Trùng-trị Haiphong phạt tên Đặng-v-Diên 1 tháng tù và 16 quan về tội có chó dại mà không khai báo gì và tên Đinh 1 tháng và 16 quan về tội bán thịt chó dại. Tòa Thượng-thẩm y án.

Thi bằng Cao-đẳng tiểu-học Tây. — Chiều hôm qua thi địch một bài quốc-ngữ ra chữ tây, đầu bài như sau này :

Cây dừa

Trong các cuộc tạp chưởng thì việc trồng dừa là trọng hơn hết. Nói trái dừa, cái chỉ cũng có chỗ dùng. Lá thì để mà lợp nhà, chằm đệm, chằm bao. Cái tàu dài và dày, lại chắc thì để mà làm rào rận. Làm quốc, làm cỏ. Cây dừa thì dùng làm trụ, làm cột cầu, cột nhà cũng được. Trái nó còn tươi thì nước ngọt, nồng mát mẻ. Đến khi già, khi chín rồi, nước lại hóa nên cơm, phơi khô ép lấy dầu làm xà bông và đèn bạch lạp. Gáo dừa khô dùng làm vá múc tra cán cây, bình đựng đồ, hồ đựng nước, đồ nhạc khí, đồ đựng tướng. Vỏ thì đập ra xơ làm nệm chà chơm, đánh dây neo, lưới chài và cũng dùng mà xắm ghe.

Câu hỏi :

1° Trong xứ Nam-kỳ tỉnh nào có trồng dừa nhiều?

2° Có mấy thứ dừa?

3° Người Nam-kỳ trồng dừa mà làm chi?

4° Đồ nhạc khí là đồ nào?

Sáng hôm nay thì những bài sau này :

Khoa học

(hạn 3 giờ)

Nam-bac. — Dans un terrain rectangulaire dont la superficie est comprise entre 10 hectares et 10 hectares 10, on a organisé des jardins ouvriers. En 1918 on a créé un nombre exact de lots de 9 ares, le nombre des demandes augmentant, les lots ont été en 1919 de 27 ares 20, puis en 1920 de 6 ares. Dans tous les cas, le terrain a été entièrement partagé.

1° Trouver les dimensions du terrain, sachant qu'elles sont entre elles comme 5 et 11.

2° Calculer à 0m 1 près le côté du triangle équilatéral équivalent.

Nir-ban. — Avec une pièce de soie d'une longueur de 16m 50 sur 0m 50 de large, et coûtant 10 fr. le mètre, on fabrique un tapis rectangulaire dont la longueur est le double de la largeur.

Ce tapis est ensuite bordé d'une dentelle valant 0 fr. le mètre.

Combien doit-on revendre ce tapis pour que le bénéfice soit 12 0/0 sur le prix de vente.

Cá hai hom. — Le sel marin.

Sa nature, son extraction, ses propriétés et ses usages.

Chiều hôm nay thi thì vẽ.

Trường Trương-minh-Sanh Hanoi. — Đến 1er juin sẽ mở thêm một lớp chia ra làm hai séries để dạy học-trò thi vào trường Cao-đẳng (trường thuốc ngã ba bình, trường Lục-lộ, trường Thương-mại). Ai muốn học cùng hỏi ban điều chi thì xin gửi đơn đến trường Trương-minh-Sanh Hanoi, số 22-24 phố Amiral Courbet mà xin.

Thi vào trường Thương-mại. — Đến ngày 18 août 1924 tại Hanoi, Saigon, Huế và Pnom penh sẽ bắt đầu mở kỳ thi tuyển những học-trò không có bằng thành-chung, bằng tiểu-học cao-đẳng tây (B. S.) hay là bằng tú tài bản xứ vào học trường Thương-mại.

Các đơn xin ứng-thi phải do quan Thủ-biến xứ mình ở (quan Thống-đốc hay Thống-sứ) chuyển đệ đến quan Học-chính tổng-trưởng (tòa ba). Các đơn ấy phải gửi đến quan Thống-đốc Nam-kỳ hay là các quan Thống-sứ, Khám-sứ trước ngày 10 juillet 1924.

Đơn xin phải khai tên họ mình, tên họ và chỗ ở cha mẹ và phải khai rõ chỗ ở mình để nhà Học-chính viết giấy đến gọi thì hay là báo tin rằng mình thi đỗ.

Đơn xin ứng thi phải đính theo các giấy sau này :

1° Giấy khai sinh hay là giấy nhận thực thay cho giấy khai-sinh ;

2° Một bản tư pháp lí-lịch (casier judiciaire) ;

3° Giấy kiểm hạnh ;

4° Giấy thầy thuốc nhận thực rằng mình có đủ sức khỏe theo học được (phải giản ảnh có chữ ông thầy thuốc ký lên ở trên).

5° Nếu muốn xin học bổng thì phải có giấy quản tỉnh nhận thực rằng cha mẹ không có thể tự cấp cho ăn học tại Hanoi được (mỗi tháng chừng 30 p. 00) ;

6° Giấy của quan Đốc (hay là các quan Đốc) trường của mình học ba năm sau, nhận thực rằng những bài trong phạt bao giờ (đuổi hẳn hay là đuổi tạm).

Trong mỗi hạt mở kỳ thi, trừ Hanoi (không kể, thì Hội-đồng khảo sát có những viên chức sau này :

Một ông hội-viên Pháp ở phòng Thương-mại hay là phòng Thương-mại kiêm việc Canh-nông làm chủ tọa.

Một ông giáo-sư học đệ nhị cấp (văn chương) ;

Một ông giáo-sư đệ nhị cấp (khoa học) ;

Một quan trong ngạch cai trị ;

Một quan trong sở Thương-mại ;

Một ông hội-viên Nam ở phòng Thương mại hay là phòng Thương-mại kiêm việc canh-nông làm hội-viên.

Các Hội-đồng ở Nam-kỳ, Trung-kỳ và Cao-mên thì do các quan thủ-biến cử ra. Các hội đồng ấy coi việc thi viết, cho điểm số các bài thi vấn đáp rồi gửi các văn bài thi viết và giấy biên điểm số thi vấn đáp lên quan Học-chính tổng-trưởng.

Tại Hanoi thì sẽ đặt ra một hội-đồng Trung-ương, có quan đốc trường Thương-mại làm chủ tọa ; một ông giáo sư văn chương, một ông giáo-sư khoa học, một ông giáo-sư toán học và hai ông giảng-viên làm hội-viên. Hội-đồng ấy do quan Học-chính tổng-trưởng cử ra.

Chức trách của Hội-đồng ấy là :

1° Coi thi và chấm các bài thi viết của các thí-sinh Hanoi ;

2° Chấm bài thi vấn đáp của các thí-sinh ấy ;

3° Châm những bài thi viết của thí sinh các hạt khác ;

4° Cộng điểm số và xếp thứ tự tất cả các thí sinh các hạt.

Các bài thi có các bài viết và các bài vấn đáp. Các đầu bài thi viết sẽ do quan Học-chính tổng-trưởng chọn rồi gửi đến cho các ông Hội-trưởng Hội-đồng sát-hạch.

Mỗi bài được thi trong bao nhiêu lâu và điểm-số nhân với số nào thì định như sau này (điểm số cho từ 0 đến 20) :

Các bài viết

Bài thi	Thời giờ	Nhân với
Số 1 Một bài văn tả đọc như khi đọc bài học cho học-trò viết	1 giờ	3
Số 2 Một bài luận Pháp-văn về một vấn-đề kinh-tế	2 giờ	3
Số 3 Một bài tính đố làm theo toán học hay đĩ tự đại số	1 giờ	2
Số 4 Một bài hỏi về hóa học, vật-lý-học hay thảo-mộc-học	1 giờ	1

Các bài vấn đáp

Bài thi	Nhân với
Số 1 Tập đọc :	
a Đọc và giọng đọc	1
b Giảng nghĩa hai và nói chuyện	3 } 4
Số 2 Toán-học :	2
Số 3 Hóa-học vật-lý-học thảo-mộc học	2
Số 4 Sử học	1
Số 5 Địa dư	2
Kỳ nguyên thi tiếng annamite dịch ra tiếng Pháp và nói chuyện	1

Điểm số kỳ nguyên thi ấy hễ có được từ 10 điểm trở lên thì mới được cộng vào các bài khác.

Chương-trình các bài thi vào trường Thương-mại cũng y như chương-trình thi bằng Thành-chung-học.

Bài thi viết mà kém thì sẽ không được thi vấn-đáp.

Cho được dự thi các bài vấn-đáp thì các thí-sinh cũng phải đi ra là 90 điểm.

Cộng cả bài viết và bài vấn-đáp mà chưa được 200 điểm thì không được đỗ. Các bài Pháp-văn, thi viết hay là vấn-đáp mà điểm số được từ 5 điểm trở xuống thì phải loại ngay.

Các thí-sinh nào đã đỗ kỳ thi viết bằng Thành-chung-học mà có giấy nhận thực thì được miễn thi các bài thi viết trong kỳ thi này.

Cái điểm số cấp cho những người ấy về bài thi viết thì sẽ tính ngang với cái số trung bình của những thí-sinh có đỗ kỳ thi viết và đã được cái số trung bình ngang với 10 điểm, trở lên.

Những người thi đỗ sẽ có giấy gọi riêng từng người sẽ được giấy đi tàu thủy hay xe hỏa và phải tới Hanoi ngày 30 septembre là cùng hạn để trình giấy với viên Thị-lịch-trưởng cao-đẳng ở đường Rollandes số 2 để ghi tên vào sổ.

Hội Ái-hữu các cựu học sinh trường Pháp-chính. — Quan Thống-sứ vừa ký nghị-định cho phép hội Ái-hữu các cựu học sinh trường Pháp chính (Amicale des anciens élèves de l'Ecole de Droit et d'Administration de l'Indochine) được thành lập theo như các điều lệ đã đính theo với đơn xin.

Mùa nực còn gì xướng hơn lắm. Nhà tắm Thái-Thịnh, số 16, phố sông Tô-lịch (hàng Lược), cách chính-đốn và đổ dùng rất hợp cách vệ-sinh. Vậy xin mời các qui-khách đến tắm. Xin tính hạ giá hơn nơi khác.
3834

CAO-BẠCH
Bán 2 cái nhà gạch số 6 và số 8 ở phố Mới (Rue Jean Dupuis), một cái 3 tầng, một cái 2 tầng mà đều có ngõ đang sau.
Ai muốn mua xin đến hỏi tại nhà số 34 (hàng Nâu) Quai Clémenceau.
3835

Ngạch Học-chính. — M. Phạm-huy-Quỳnh giáo-học phụ tá, được thăng giáo-học tập sự, kể từ ngày 1er Juin 1924.
Các viên trợ-giáo phụ tá có tên sau này đều được thăng trợ-giáo tập sự, kể từ ngày 1er Juin 1924 trở đi.
MM. Ng-quang-Diên, Chu-văn-Phác, Ng-Thiều, Ng-doãn-Kính, Đặng-bữu-Hoa, Ng-duyên-Niên, Bùi-huy-Thục Ng-tất-Thắng.

(Xem trong thứ ba, cột thứ hai)

TỶ CHÁNH GIÁM-ĐỐC TẠI-CHÁNH
Tỷ phó Giám-đốc trước-bạ và công-sản

Yết-thị bán đấu giá

Ngày thứ năm 15 Mai 1924 hồi 9 giờ sáng, tại tòa Đốc-lý Hanoi, sẽ bán đấu-giá mười lăm lô đất để làm nhà ở Hanoi, khu gần thành (đất ấy trước kia của hội địa-trạch). Giá đặt để đấu giá : một đồng một thước vuông giá tiền làm năm năm, kỳ thứ nhất đến ngày février 1930 phải giả. Trong một hạn 18 tháng phải làm nhà ở. Các nhà làm kiểu đẹp được thưởng.

Quyền điều-lệ đã đăng nguyên văn trong Quan-báo, ngày 5 Avril 1924. (Cái lô thứ 7 có biên trong quyền điều-lệ sau có nghị-định ngày 9 Mai 1924 bỏ ra không bán nữa).

Có thể xem điều-lệ ấy, và các địa-đồ tại sở ty phó giám-đốc trước-bạ, 59, phố Jules Ferry, Hanoi.

Tại sở công-sản, 9, phố Balny, Hanoi.

Tại tòa Đốc-lý Hanoi (phòng thư-ký).
3837

SÁCH LUẬT MỚI

Quan phó Bình-lương, *A. Dejean de la Bâtie*, giáo-sư trường Cao-đẳng Đông-Pháp, mới soạn một bộ luật mới sau này :

1° QUỐC TẾ CÔNG PHÁP (Droit international public) giá. 8$00
2° QUỐC TẾ TƯ PHÁP (Droit international privé) giá. 8$00
3° HÀNG HẢI PHÁP LỆ (Droit maritime) giá. . . . 8$00
4° THƯƠNG LUẬT HỌC (Droit commercial) giá. . . . 4$00
(Tiền cước gởi đi các tỉnh, tính ngoài).

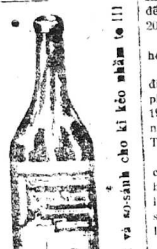
Mấy bộ sách luật này, bản-quán đã giới thiệu ở số báo ngày 25 Septembre trước.

Bộ luật mới này, soạn toàn bằng chữ Pháp cả.

BÁN TẠI BẢN-QUÁN

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOANG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chúng tôi không có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò cười cho thế-gian và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem tới và so sánh cho kĩ kẻo nhầm lẫn!!!

Ngày xưa 7 tháng năm, miền biên Khê đánh thắng bà, lấy Nô các phong tiền chèn phế tầng.

Chiến trường đại đoạt, phòng cấm MONTES qui đông, có cơ lớn trải thư vạn sổ đã tăng ngọc ấn ấy qua rất ưng đang nên giá thường, trước lạc sức thị giả các quí đượng, phòng chi ông đã là thanh-giả.

Khâm tứ.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trẻ-choi cho trẻ con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến thức chẳng ai tin được. Dã vậy, giá bán lại dắt quá, mà vị-tất có được công hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế **MONTES**
54, Phố Trang-tiền, 54
HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư bài nữa.

Việc làm chay ở chùa Am Nghĩa địa Bạch-mai. — Năm ngoái chúng tôi thừa lệnh quan Đốc-lý cho cải-táng ít ưng ngôi mộ vô chủ ở nghĩa-địa Bạch-mai, thì nay đã hoàn-toàn.

Nên chúng tôi lậm một dàn chay 5 đêm ngày, để cầu cho âm hồn chúng-sinh được siêu-độ; kể từ ngày 17 cho đến ngày 21 tháng tư ta (tức là ngày 20 cho đến 24 tháng 5 tây).

Trong những hôm ấy thì ban ngày hôm nào cũng có tụng kinh cúng phật.

Ngày 17 ta: khởi từ 5 giờ chiều đi thỉnh kinh, tiếp linh, đến tối thì lễ phát-tấu. — Tối 18 dàn Lục-cúng. — Tối 19 dàn Khai-phương. — Tối 20 dàn Phá ngục, Cát kết. — Tối 21 dàn Mông-sơn, Thí-thực.

Vậy chúng tôi xin kính mời các cụ, các ông, các bà, trong những ngày ấy bớt chút thì giờ đến chứa vãn cảnh lễ phật, để cầu cho Vạn linh được siêu sinh tịnh độ, thì chúng tôi rất lấy làm cảm tạ noan-nghênh.

Nay kính mời,
Mme Leroy.

CAO BẠCH

Hiệu Bào-chế MONTES nhà ba chuông, có lời để các nhà làm đồ thủy tinh biết rằng nước acide flurhydrique đã tới nơi.

Việt-Nam thanh-niên hội. — Chủ-nhật vừa rồi, hội V.N.T.N. đã hội-họp đàm-đạo về việc « Các hạng người trong xã-hội » từ 7 giờ rưỡi đến 10 giờ tối. Đầu bài thi ông Lê-phan-Thoại khai-giảng rất thâm-thúy kỳ-càng. Cuộc 40 người thanh-niên, dự cuộc đàm-đạo này, mà phần nhiều tranh-luận nảo-nhiệt lắm. Sau tóm tắt kết-luận cả lại thì có ra rằng ở trong thế-giới không có dinh-dảng và ở trong xã-hội khéo cũng-dảng, có trật-tự thì mỗi người phải cố hết sức mà ở vào cái địa-vị xứng-đáng với tài năng mình. Duy có sự mơ-mang luân-lý là có thể sau đến được các sự bất bình, ngoài ra tức-khy cái nết biếng-lười, cái lòng tranh-ky, cái tính kiêu-ngạo, cái bụng tham-lam của mọi người được. Chàng người còn bắc-ai, thì chưa thể nào bi-vọng về những sự bao-động no chỉ đổi tay nhân-vật mà không đổi thay tinh thế và nó lại bắt đầu lại một cách ngu-dần dại-dơn cho ta, xem những sự kinh-nghiệm đã thâm-viễn như nhân-loại nay thôi. Vậy nên chỉ nhờ sự học-thức mở-mang tri-tuệ tâm-hồn người ta và sự thực-hành các nết vong-kỳ bạc-ái ma rồi ra ta giải quyết được những vấn-đề trắc-trở cùng là tô-điểm cho quốc-gia hiển-hách, nghĩa là ta phá đổ được sự phân đẳng-cấp đi, vì sự ấy gốc ở lòng kiêu-ngạo và tính ghen-tương của nhân-thế, chớ không phải ở các cái địa-vị nay khác tối cần, tối trọng mà sinh ra đâu.

V.N.T.N.H. lai cảo

LỜI BÁO CẦN KÍP

Hiện QUẾ LÂM tôi trước ở số nhà 39, phố Phúc-kiến, chuyển lên Sơn Tây, Thạch Thất, bỏng thật rất dung và có tìm kiếm được khe môn thuốc gia-truyền kinh-nghiệm đã thành hoàn tán, được rất hay nghiệm đã mấy năm nay được các quí-khách chiếu cố rất nhiều. Nay vì đến nhà xa có 42, cùng phố Phúc-kiến; vậy xin để lời kính trình cho quí-khách chờ cho.

Hiệu QUẾ-LÂM
42 Phố Phúc-kiến, Hàng-Chiếu — Hà-Nội

Cũng là kế cấp! — Tối hôm mới đây, hồi bảy giờ, tôi ngồi hóng mát ở một hàng bán nước chanh tại bờ hồ, có đề một chai thuốc tây ở bàn, thế mà ngoảnh đi ngoảnh lại đã thấy cái gói biến đi đâu mất. Mà chung quanh nào có thấy ai, chỉ nhớ rằng lúc mới đến có một đứa độ 13, 14 tuổi đến xin quạt, tôi đã đuổi đi thì ra nó đã thừa cơ mà ăn cắp lúc nào. Vậy thì ra lũ này hỗn thật. Các hàng nước chanh nước đá muốn được thật thì nên đuổi những đứa trẻ con quạt cùng những đứa bán hàng dong như khăn mặt ba-toong đi xa ra.

T.V.B. lai-cảo

BÁN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES »
mỗi gói 0p.05
Thuốc STIC « HAVANE »
mỗi gói 0.10
Thuốc STIC « ANGLAISES »
(Thanh hương) học vào hộp sắt kim, mỗi hộp có mười điếu. 0.20

VIỆC BẮC-KỲ

NAM-ĐỊNH

Hội-đồng ủy-viên thành-phố. — M. Trần-trung-Trương, thâu-khoán ở Nam-định, được cử làm ủy-viên tại hội-đồng thành-phố ấy thay M. Nguyễn-xuân-Kiết.

M. Nguyễn-xuân-Kiết, ủy-viên tại hội-đồng thành-phố Nam-định được từ chức.

HÀ-ĐÔNG

Lời cảm ơn. — Hôm mồng một tháng tư vừa rồi, thân-mẫu chúng tôi, thượng-thọ tám mươi, bất hạnh tạ thế tại bản quán (làng Đông-ngạc), các quan, các cụ, các ông, các bà có lòng chiếu cố gửi thiếp chia buồn, thăm phúng và đi dưa đám, chúng tôi xin kính mấy lời cảm tạ, và trong khi bối rối có điều gì sơ suất, xin các quan, các cụ, các ông, các bà miễn thứ cho.

Có ái tử: Phạm-gia-Thái
Hôn: Đỗ-thị-Bích
Nữ tử: Phạm-thị-Nguyên
Phạm-thị-Thoa
Phạm-thị-Sen
Tế tử: Tô-văn-Tân
Phạm-phương-Lan
Nội ngoại chúng tôn đồng gia đẳng bái tạ.

PHÚ-LÝ

Hội kỳ-niệm Jeanne d'Arc. — Cũng như năm ngoái, tối hôm thứ bảy 10 Mai tới rước đèn, có phường nhạc Kim-bảng đi cử nhạc. Sáng hôm chủ-nhật 11 Mai, 7 giờ rưỡi diễm binh ở con đường trước cửa dinh quan Sứ. Gần 8 giờ thì diễm binh xong. 8 giờ rưỡi trong nhà thờ triết đại-lễ.

3 giờ chiều, thì có các trò chơi, như là đập nồi, đánh đu vân vân.

9 giờ rưỡi tối, đốt cây bông. Trời nắng như đốt, mà người nhà quê cơm đùm cơm nắm, đất nhau đi xem hội rất đông.

BẮC-NINH

Khánh-thành việc cất mộ chúng sinh. — Thập phương quyên trợ, phương danh xin kê liệt như sau này:

Bà lớn Thương bản đinh 3 p; Hiên Gi-phong Đạp-cầu 1 p; Hiên Nam-long Đạp-cầu 1 p; Hiên Gi-phát 1 p; Hiên Bảo tâm chai 1 p; Hiệu Minh-đường 1 p; Đặng-ngọc-Cẩn, cựu quản phố Bắc-ninh 2p; Trương-ngọc-Cẩn, cựu quản phố Ngô-Giường 1 p; lý-trưởng Đạp-cầu Ngô-Giường 1 p; Hà-bá-Bỷ 1 p; Ngô-trọng-Nhang 1 p; Ngô-trọng-Hựu 1 p; ông phó Viên 1 p; lý-trưởng Trương-trọng-Giáp 1 p; lý-trưởng Phù-lưu Lê-đức-Mân 0 p.50; bà Phạm-thị-Khuê tức Vĩnh-tường 3 p; bà quản Trác 2 p; Lê-trung-Yên 1 p; phán sự Ng-ngọc-Thiêm 1 p; Hội-đồng đồng dân làng Đại-tráng 10 p; các cụ bà làng Đại-tráng 6 p.40; bà Sáu Thái-nguyên 2 p; phó-lý Đại-tráng Ng-văn-Khai 1 p; bà đội Xuyên Tiên-an 1 p; bà đội nhà hát Bắc-ninh 2 p; các bà Thanh đồng Yên-xá 1 p.50; các cụ vãi Bỏ-sơn 1 p.4 p; bà Thị-Kinh, làng Niêm-xá 1 p; bà Viễn 1 p; ông Ngũ 1 p; bà bà Đình-bảng 1 p; bà phán Thanhá 1 p; bà Ngô-Thanh Tiên-an lại cúng 2 p; bà Bẩy giá lại cúng 1 p; bà Quảng-thành 0 p.50; cụ thanm Viết 0 p.50; các cụ vãi làng Hòa-đình 0 p.82; các cụ vãi Tam-nưnh 0 p.85; các cụ vãi Phúc đức 0 p.05; các cụ cửa Hữu 0 p.80; các cụ vãi thanh-phố 0 p.80; bà chủ giay thép 0 p.50; bà chủ Nhật-trình 0 p.50; bà quản Chuyện lại cúng 0 p.50; bà cả Liên 0 p.50; bà bà Cao 0 p.30; các cụ vãi Tiên-an 3 p.10; bà giáo Bích 1 p; bà bà Tuấn lại cúng 1 p; bà phó đội Đa-tráng 0 p.50. *(Còn nữa)*

Hội-đồng đồ-chức lai cảo

Xem tiếp trang bên cạnh.

HIỆU
MINH-DƯƠNG
MAISON TỔNG-CỤC
của Đông pháo Yên-thảo công-ty
BÁN BUÔN VÀ BÁN LẺ
CÁC THỨ THUỐC LÁ VÀ DIÊM
Giao phố hàng Gà số 83

AI MUỐN CÓ NƯỚC NUỐI VICHY NGAY Ở TRONG NHÀ

Ai cũng biết rằng nước suối Vichy có những tính chất gì, và nước ấy dùng được những việc gì, đau vị, đau thận cùng và số bệnh khác nữa, dùng nước ấy công-hiệu lắm.

Nhưng đến tận suối ấy mà phóc-thuốc (1 viên xem lắm, vì vẫn hiện bao chế Moules, NHÀ BÀ CHUỒNG có buôn thứ muối Sels Vichy có thứ chai lớn, có thứ chai nhỏ, chỉ bỏ mấy thìa con muối ấy vào một lít nước đun rồi thì có nước Vichy mà dùng, chẳng tốn kém là bao.

Nên đến hiệu bào chế NHÀ BÀ CHUỒNG mà mua muối Sels Vichy.

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ ba 13 Mai 1924
HỮU CHÍ CẠNH THÀNH
Nhân sinh chữ niếu làm đầu.
Không tham sắc đẹp chỉ cầu danh thơm
Chi bằng đạo học là hơn,
Bằng vàng chỉ thắm trông con có ngày

Tối thứ tư 14 Mai 1924
HÁN VĂN DU HỒ
Ngẫm duyên kỳ ngộ xưa nay.
Kẻ yêu vì sắc kẻ say vì tình.
Vì ai giúp của cưới mình.
Mà gieo cái họa tày đình cho ai.

Tối thứ năm 15 Mai 1924
QUAN-ÂM THỊ-KÍNH
Chồng ngờ thật tiết đã cam.
Kiếp tu đành chịu tiếng oan với đời.
Mời các ngài đến nghe hát.
(Toàn giọng hát chèo)

HỘI-ĐỒNG-ICH
đang giải-tán

Lời bá-cáo cần kíp
Càng các nhà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích:

Đến ngày 31 tháng 7 tây năm 1924 này, thời sẽ kết sổ, thôi sự nhận các sổ của các ông bà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích.

Vậy ông bà nào có sổ gửi tiền mà chưa giao cho ông E. CHATAIGNEAU, là Giải-Tán-Viên, ở số 3 phố Jauréguiberry, Hanoi, thời xin giao ngay cho ông ấy trước ngày 31 Juillet 1924, quá ngày ấy, người có tiền gửi sẽ mất quyền đòi hỏi về số tiền mình gửi.

Giải-Tán-Viên
E. Pon E. CHATAIGNEAU.
Y. M. CHANEL.
2094

Vô-tuyến-điện Hongkong

Bản-hiệu vừa tiếp được vô-tuyến điện Hongkong rằng: Chè Đinh-tuất hạng cực tốt đã nứng năm thời đó, Hongkong sẽ xây thời đó 11 thời đến Hanoi.

Xin mời Quí-khách lưu tâm chiếu-cố cho.

Vạn tạ
SINH-THÁI
31, Phố hàng Ngang, 31
HANOI
2107

Ta nên chú ý!

Thuốc này là thứ nhiều thứ thuốc công-hiệu lắm, nhưng mà thật là hay thì duy có một mà thôi, là những thứ thuốc mà nhà chế ra để khỏi-nghiệm chỉ muốn một đem ra bán cho nhà có bệnh thôi.

Bỏ rằng có một thứ thuốc trong mấy thứ thuốc hay ấy thôi là nói riêng trong y-giới, ai cũng phải nhận là tốt hơn cả.

Thứ thuốc ấy là thuốc giải độc.

Dépuratif Sensal

chuyên-trị những chứng tổ chốc, mụn nhọt, đau đanh, gai-gốc, nhức là những chứng đã dùng nhiều thuốc thánh mà nhưa khỏi, như là đau xương, đau đầu, khó ngủ, không được thong, thanh ra nhức đầu, đau tim, đau lưng, đường tiểu, giang-mai, sài đậu tiết ra, ai phải những chứng ấy phải dùng ma mới được.

Trong sài trước là để một vị sa hiệu-nghiệm của thuốc DÉPURATIF SENSAL. Tỏ bày đến ngày có mấy lượt là là không nói thêm gì nữa, là vì gì đã đến, đã hiệu-nghiệm đợi lấy cái lời chứng-thực của các độc giả chứ-chẳng đợi lấy cái lời khen nhất-nhị.

Bao đau tim, đau lưng, đường tiểu, giang-mai, sài đậu tiết ra, ai phải những chứng ấy phải dùng ma mới được.

Trong sài trước là để một vị sa hiệu-nghiệm của thuốc DÉPURATIF SENSAL. Tỏ bày đến ngày có mấy lượt là là không nói thêm gì nữa, là vì gì đã đến, đã hiệu-nghiệm đợi lấy cái lời chứng-thực của các độc giả chứ-chẳng đợi lấy cái lời khen nhất-nhị.

Các bệnh lậu lại gặp thứ thuốc này đến lần. Các bệnh lậu lại gặp thứ thuốc này đến lần. Các bệnh lậu lại gặp thứ thuốc này đến lần.

Bệnh ECZÉMA rất là ác lắm, làm cho thân thể có những nốt nhỏ mà ngứa lắm chẳng nói, làm cho thân thể trông rất gớm.

Bệnh ERYTHÈME INTERTRIGO làm cho chẳng được, mà đi-mau rất phí tiền. Người mắc bệnh đau đớn lắm.

Bệnh HERPÈS làng sinh ra ở không có quan sinh-dục.

Bệnh HERPÈS CIRCINÉ rất là khó khăn, nhất là trong khi nóng nực.

Bệnh ECZÉMA rất là ác lắm, làm cho thân thể có những nốt nhỏ mà ngứa lắm chẳng nói, làm cho thân thể trông rất gớm.

Bệnh ERYTHÈME INTERTRIGO làm cho chẳng được, mà đi-mau rất phí tiền. Người mắc bệnh đau đớn lắm.

Ở các ông hiệu nào có bán thuốc này thì nên đến mua, vì thứ này thuốc mới đúng và các bệnh nói trên này, chỉ có thứ thuốc mới POMMADE SAINT ANDRÉ là công-hiệu nhất.

Hiệu Bào-chế **CHASSAGNE**
59, phố Paul Bert
trước cửa hiệu Godard

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC
NAM-BẢO
16, Rue de la Soie, 16
HANOI

Bán đồ vàng, đồ bạc; các thứ mặt đa thực và giả, kính gọng đồi mồi, đồng hồ quả quít, ô đàn ba, giầy cườm, giầy kim-tuyến, giầy nhung, v. v.

Vàng đúng tuổi và bạc nén.
Thợ khéo kỹ công và giá thực.
217

茂 MAO-SENG 盛
57, Rue Jean Dupuis (Phố Mới), Hanoi
MAY NÓI SỐ 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chắn-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mang đông khách.

Qui-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

2048 MẬU-THỊNH kính cáo.

Số 38

Ngũ mỹ Tái-sinh-duyên

... số mục đích thuật

HỒI THỨ XVIII

Hoa-văn-phương lên đến dinh quan Đô-đường, *Đông-phương-bạch* nghe báo có *Hoa-văn-phương* đến, vội-vàng ra tiếp-kiến. Khi uống trà xong, *Đông-phương-bạch* nói:

— Hôm trước thế-huynh về rồi, tôi tức-khắc truyền bảo cho huyện-quan phải kết án *Phùng-húc* vào tử-tội. Huyện-quan nói chàng là sinh-viên, tội lại tư cho quan Đốc-học xóa bỏ tên đi nữa. Khi *Phùng-húc* đã kết thành tử-tội thì bấy giờ thế-huynh sẽ được làm lễ cưới nàng *Nguyệt-anh* vậy.

Hoa-văn-phương nói:

— Đa tạ đại-huynh! Hôm nay tôi chính vì việc ấy mà lại phải đến đây! *Tôn* tri-huyện đòi bắt *Ngụy-lâm-Tôn* đến để đối-chất. Tôi không cho bắt thì *Tôn* tri-huyện lại gọi người nhà tôi vào mà si-mắng và định tha cho *Tiền-lâm*. Tôi đã định lấy em gái *Tiền lâm* thì dẫn tha chàng, cũng chẳng hề chi, nhưng còn *Phùng-húc* có sao lại cho được nhẹ tội.

Đông-phương-bạch hỏi:

— Hẳn kết định tội gì?

Hoa-văn-phương nói:

Phùng-húc chỉ phải đi đày ngoài một nghìn dặm mà thôi. Nếu *Phùng-húc* chưa chết thì khi nào nàng *Nguyệt-anh* chịu cải giá. Vậy xin đại-huynh hết lòng giúp cho.

Đông-phương-bạch nghe nói, nổi-giận mà rằng:

— Nếu vậy thì *Tôn* tri-huyện to gan thật! Dám trái lời ta.

Hoa-văn-phương nói:

— Ôn tri-huyện là quan phụ-mẫu hạt tôi thì dẫu không coi tôi ra gì, tôi cũng chẳng dám trách. Nhưng còn đại-huynh đây đối với hẳn là bậc thượng-quan, đã có lời dặn bảo, mà sao hẳn dám khinh-nhờn không tuân, há chẳng đáng giận lắm ru!

Đông-phương-bạch bị *Hoa-văn-phương* nói khích mấy câu, đỏ mặt tía tai mà rằng:

— Xin thế-huynh cứ về, để khi huyện-quan đệ bẩm, tôi sẽ phê bác đi, rồi bắt giải cả mấy tên tội-phạm lên đây, bấy giờ tôi tra-tấn *Phùng-húc* mà kết thành tử-tội và bắt phải nhường nàng *Nguyệt-anh*, cho thế-huynh, chứ có hề chi!

Hoa-văn-phương nói:

— Đa-tạ cái lòng tử-tế của đại-huynh vì tôi mà cố buộc tử-tội cho *Phùng húc*, nhưng chỉ sợ *Tôn* tri-huyện nhất định không chịu, biết làm thế nào?

Đông-phương-bạch nói:

— Nếu *Tôn* tri-huyện còn dám vô-lễ thì tôi sẽ trị hắn trước.

Hoa-văn-phương chắp tay vái mà rằng:

Đa-tạ đại-huynh!

Nói xong, đứng dậy cáo-từ lui ra. Khi *Hoa-văn-phương* về rồi, *Đông-phương-bạch* tiếp được công-văn của các phủ, huyện đệ bẩm, đều mở xem qua một lượt, rồi cầm bút phê-phó ngay.

Khi xem đến công-văn huyện *Tiên-đường* bẩm xin tha cho *Tiền-lâm* và *Phùng-húc* bắt phải đi đày ngoài một nghìn dặm. *Đông-phương-bạch* nghĩ thầm: Thế này thì mấy lời của *Hoa* công-tử vừa nói với ta lúc nãy, thật đã không sai!

Đông-phương-bạch nghĩ vậy, mới cầm bút mà phê bác rằng:

— *Tiền-lâm* ăn trộm, có bắt được tang-vật, sao lại bẩm tha. Còn nhân-mệnh là một việc hệ-trọng, cớ sao lại chỉ bắt đi đày ngoài một nghìn dặm. Việc này, huyện-quan tất có tư-tình chi đấy, vậy hạn trong buổi hầu sáng mai, phải đệ bẩm hồ-sơ tử-tập và giải các tên tội-phạm lên đây, để bản-chức tra-tấn mà xét hỏi lại, chớ có chậm trễ.

Tôn tri-huyện tiếp được mấy lời phê-bác, lại thấy tội giải các tên tội-phạm lên để tra-tấn và xét hỏi, liền giật mình kinh-sợ vì sự nghĩ thầm rằng: Nếu vậy, thật ngu-biểm cho *Phùng-húc*! Ai không biết quan Đô-đường ngày nay là học-trò *Hoa-minh ngọc* tướng-công. Nay ta phải vâng lệnh giải lên tòi *Phùng-húc* khó lòng mà sinh-toàn được!

Tôn tri-huyện nghĩ vậy, truyền đòi *Tiền-lâm* và *Phùng-húc* vào mà bảo rằng:

Ta cũng có lòng thương hại người là con nhà học-trò, muốn gỡ tội cho, nhưng ngặt vì quan Đô-đường bắt phải giải lên để ngài tra-tấn và xét hỏi lại. Ngày nay hai người lên đấy, phần hay thì ít mà phần dở thì nhiều, hai người phải cẩn-thận, chớ có tơ hay đổi khẩu-cung, may ra còn có cơ sống được; nhược bằng thay đổi, tính-mệnh khôn toàn.

Phùng-húc và *Tiền-lâm* đều qui xuống và nói:

— Xin quan phụ-mẫu thương tình mà cứu cho, hai chúng tôi thật là oan-khổ quá!

Tôn tri-huyện nói:

— Ta vẫn biết hai người oan-khổ, nhưng hây giờ quyền không ở ta, biết làm thế nào. Quan Đô-đường bắt phải giải lên, ta cũng không thể sao mà cứu cho được!

Phùng-húc và *Tiền-lâm* cùng kêu van mà rằng:

— Xin quan phụ-mẫu làm ơn bẩm cho một lần nữa.

Tôn tri-huyện nói:

— Ta đây hai lại không có lòng biết thương người hay sao! Nhưng chỉ sợ vì hai người mà tiền-trình của ta cũng phó liều với dòng nước chảy, vậy sáng mai hai người hãy đành chịu quan Đô-đường xét hỏi, rồi ta sẽ định liệu về sau.

Hai người lạy tạ, lại về nhà giam. Sáng sớm hôm sau, *Tôn* tri-huyện đem một người hình-phòng thư-lại đưa các hồ-sơ tử-tập và giải *Phùng-húc* cùng *Tiền-lâm* lên nộp quan Đô-đường.

Khi đến cửa dinh, nghe hiệu trống đánh, quan Đô-đường sắp ra công-đường để xét án. Các hàng trống ấy đều giáp vàng guơm bạc, trông rất lẫm-liệt trang nghiêm!

Quan Đô-đường là *Đông-phương-bạch* trông thấy *Tôn* tri-huyện vào bái-yết, liền truyền hỏi rằng:

— Các tên tội-phạm có giải lên đó chứ!

Tôn tri-huyện bẩm rằng:

— Hiện đã chực sẵn ở ngoài viên-môn!

Tên hình-phòng thư-lại đem các hồ-sơ tử-tập đệ đến trước án, rồi lại lui xuống qui mà bẩm rằng:

— Chúng tôi là hình-phòng thư-lại ở huyện *Tiên-đường*, xin cúi đầu bái kiến đại-nhân.

Đông-phương-bạch truyền hỏi rằng:

— Việc trộm và việc án-mạng ở *Hoa* tướng-quân đều bởi một tay nhà-ngươi thừa-hành phải không?

Tên thư-lại lại sụp lạy mà bẩm rằng:

— Dám bẩm đại-nhân! Chính con thừa-hành về việc ấy!

Đông-phương-bạch lắc đầu. Tên thư-lại dập đầu cúi lạy, đứng ra một bên. *Đông-phương-bạch* ngẩnh nhìn *Tôn* tri-huyện mà rằng:

— Thôi! quan huyện cứ về nha, để bản-chức xét hỏi xong, sẽ giao cho quan-huyện làm tờ bẩm.

Tôn tri-huyện cúi đầu lạy chào ở phía dưới thềm, rồi từ từ lui xuống, ra khỏi cửa dinh một quãng, mới lên kiệu về nha.

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

VIỆC TRUNG-KỲ

THANH-HÓA

Muối đã hạ giá. — Mấy hôm nay vì các đồng muối đã bắt đầu làm, thì cái giá muối bán ở các chợ đã thấy hạ xuống nhiều.

Ấy cũng bởi cái giá cao hạ mà lắm nhà buôn muối bị xiêng liềng. Kẻ thì thấy giá cao tới 12 p. một tạ tây, lại còn chưa bán, muốn để bán đắt hơn, người thì không có món-bài bán muối, thấy người ta kiếm được nhiều lời, cũng thấy thợ mua cho được đem tới đây bán, khi ra đến nơi các giấy má không hợp lệ đều bị bắt hết nọ lại phải nạp bạc phạt thì mới khỏi tội, phần thì giá đương 12p, một tạ, thụt xuống còn có 4p.

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ

飲補

J. BLANC (dệ nhất hạng bào-chế)

Ong L. BLANC (người nối-nghiệp)

HANOI (Bắc-kỳ)

chế ra

Giá bán 2$40 một lít

Một ngày chai lăn, trước bữa cơm, thì uống một cốc con

每晨食客斯朝吞喫食時各喫碗歌哮利

Bán tại: Hiệu Bào-chế J. BLANC

31, phố Tràng-tiền (Rue Paul Bert) Hanoi

2099

LỞ

ĐAU CHÂN

NGỨA, LỞ CÙNG CÁC BỆNH NGOÀI DA

DÙNG THUỐC MỠ

FLORENTINE

DỨT CHỖ KHỎI MỘT CÁCH LẠ LÙNG

Các ngài thí-nghiệm mà xem, các ngài sẽ rõ cái giá trị của các phép trị bệnh ấy.

Có hàng ngàn giấy nhận-thư.

G. ROCHER

Bào-chế hiệu hơn-chế thế-giới

Docteur de Florenelle

Paris

Tất cả các hiệu bán-chế thế-giới đều cũng có bán

INJECTION PEYRARD D'ALGER

Thuốc tiêm hiệu này chế ra đã hơn 50 năm rồi và hiện-thời hơn các thứ

HẾT VỊ BỆNH ĐAU LÂU

Trong 222 người A-lịch dùng thuốc này thì lành hình hết 214 người.

(Vì thuốc này chế ra ở Alger)

Ba vị thuốc hay

Nhất kiến hiệu

LÂU NAY BÀ NHIỀU NGƯỜI TIN DÙNG

1) Bạch Thời Hoàn, bà bổ ích bệnh nhất phải dùng cho đến bà cần nhiều toàn trắng như nước gạo; hoặc sắc hoặc xanh; phần chỉ dùng 1 nửa nguồng bạch đới thường làm nhất sắc sắc não, nếu dùng không hẳn chuyên cấp xương cốt biến thành chứng khác nếu đã mắc bệnh này nên dùng thuốc tại bản-hiệu vì nay được nhiều lâu nay bệnh nặng cũng chóng khỏi bệnh thường chỉ nửa chai là hết.

2) Thuốc ho, thứ thuốc này nam nữ bán nhiệt điều hợp dụng, ho nặng đến đâu, nông gia nửa chai nhẹ ngay lập tức.

3) Hoa liễu giải độc hoàn, thuốc này các vị thiếu niên ai-ai ngại đắc dụng, vì nó chẳng những là trị bệnh lậu, còn có thể giải độc chung khác nữa.

Trong hiệu lúc nào cũng có thầy thuốc, nếu hỏi điều gì xin trả lời ngay.

TIỀU-HẠNH-LÂM

103, Phố hàng Buồm, Hanoi

2106

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội ở phố hàng Trống. Chủ-nhật thứ năm nào cũng có hàng tốt bán ra.

Ở các tỉnh, muốn tỉnh tiền và giảng-giải khuyến các bạn cho đừng thuốc nhầm, cần tiền mà bệnh càng thêm nặng, các ông nên mua thuốc ở Hiệu TIN-NGOC Lê-N. số nhà 46, phố Promiper ở tỉnh Bắc-Ninh. Ở một nơi chuyên trị bằng thuốc nam tính đã 10 năng, không ngày nào là không tiếp được giấy người Khen ở các nơi gửi lại.

Cả cước đệ, hơn một đồng một lọ.

2093

SẮP MỞ

Ba

PACHOD Frères & Cie LYON

華 PAO-VA

54, Rue Hàng Bồ, Hanoi

華八竹緞門各處行開兩家號

Chúng tôi cho hàng đi khắp các quý khách biết rằng nay nhân dịp tết Tây, tết Ta sắp đến nơi chúng tôi có mới được hàng ở Hồng-kông (Hương-cảng) Canton (Quảng-châu), Shang-hai (Thượng-hải), Pékin (Bắc-kinh) vân vân sang nhiều đồ bạc, vàng, ngọc, ngà, xứ, cốt để bán vào mùa này dịp tết.

Các thứ đồ bằng tết này thì thật là tinh xảo, nhiều đồ lắm nay mới đưa mới sang chúng tôi có định giá rất rẻ cốt để chiêu khách.

Xin các quí-khách có lòng chiếu cố thì mua đến bản hiệu mà mua kẻo hàng hết thì mất một dịp đắc một đó.

Kỳ mua, người xem, kẻo ngày đến bản hiệu sẽ không tiếp được đầy đủ.

HIỆU PAO-VA. Bijoutier

54 Rue Hàng Bồ số nhà 22 Hanoi

Thuốc HÉMOGLOBINE

BYLA

Trừ bệnh huyết suy rất mạnh

CỨNG CÁP MẠNH MẼ BÉO TỐT

Là thứ thuốc bổ huyết mạnh nhất

Xin hỏi tại hiệu BYLA

26, Avenue de l'Observatoire. — PARIS (France)

HỎI CÁC NGƯỜI MẮC BỆNH TRĨ,

nếu các ông đã dùng đủ các món thuốc rồi mà chưa khỏi thì nên mua thử thuốc bôi POMMADE ROYER, dùng 48 giờ ngay lập tức ma chứng khỏi liền.

Ở Paris bổ tại hiệu bào chế DUPUY, 125, R. St Martin

Ở Hanoi bổ tại hiệu Bd. CHASSAGNE

QUINQUINA CUSSAC

BỔ SỨC — KHỎE NGƯỜI

Chế bằng rượu vang tốt. Rượu ấy làm cho ngon cơm, và cái vị nó rất ngon.

Rượu ấy khỏe và bổ làm cho người mới đau khỏi được phục-sức, trị được bệnh huyết-suy, bệnh sốt-rét cùng bệnh mệt nhọc.

Ai muốn giữ gìn sức-khỏe nên dùng rượu này.

HIỆU GUIONEAUD FRÈRES

HANOI — HAIPHONG

Đứng làm đại biểu bán rượu ấy cho khắp cả hạt Đông-pháp

ĐƯỜNG SANG LÀO

PHẠM-VĂN-PHI & Cie Ở VINH

GIÁ TIỀN

Hạng nhất tây ngồi: 30$00

Hạng nhì ta hay tây: 20$00

Trẻ con từ 3 đến 7 tuổi trả nửa tiền.

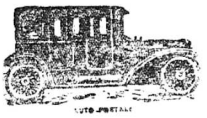
LỜI RẶN — Phải hỏi chỗ ngồi trước 24 giờ.

Có xe riêng để cho thuê riêng từng chuyến một, ai muốn thuê nên đến giây thép trước 2 ngày.

Nên đi ngày khác mưa đến không đi được nữa.

Có xe chở thơ và hành khách từ Vinh đến Thakhek qua Napé

Service provisoire

AUTO-PORTAIL

THỜI GIỜ XE CHẠY

Ở Vinh đi. — Chủ-nhật: đúng 6 giờ sáng chạy lên Napé ngủ. Sáng hôm sau đúng 6 giờ sáng Napé chạy lên Thakhek vừa kịp tàu thủy lên Vientiane.

Ở Thakhek đi. — 7 giờ sáng thứ ba chở tàu thủy ở Vientiane tới Thakhek thì ra auto mới chạy về Napé ngủ. Sáng hôm sau ở Napé về Vinh. Ranh khách về có thể từ Kasai đi chuyến tàu hoả 2 giờ chiều hoặc đi chuyến tàu đêm cũng được.

RƯỢU NHO J. K. WATSON

Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái phép chế thuốc này khảo-cứu đã lâu năm, và cái cách nấu, lại tinh-vi cẩn-thận, nên thuốc này là một thứ bổ mạnh nhất.

Những khi cơ-thể cần dùng phải bổ dưỡng rất mạnh, thì dùng thuốc này chắc và nhậy lắm.

Bệnh huyết suy bệnh gầy yếu, bệnh ghịp, bệnh sốt rét rừng, v. v.

Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

Giá bán: 2$50 một litre

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

BỆNH NHỨC ĐẦU

như cầm tính đâm vào

Khi một phải đau thì thấy nhức đầu, đau một, rồi sau sinh ra bệnh chóng mặt. Hai bên thái-dương thấy đột mạnh, lại thấy ù-ù, người bệnh thì thấy đau nhức lo-lắng hình như cái lính nó đâm vào đầu vậy. Rồi thì chuyển động đến cả tâm can, sinh ra đau lâu, đờ gân, trống ngực, lấp các đường mạch máu (mạch máu sưng lên, cũng sốt sốt mạch chân, tay-bụng, nhức nhức. Những đàn bà thì kinh-nguyệt bất điều, sắc đen-đen lo-lắng huyết không được sung-túc, hương hoa ra mồ-hôi, thì sức khỏe yếu dần đi. Ông ông mà muốn chữa, thì cũng không khó gì, chỉ dùng thứ thuốc:

Dépuratif Richelet

có thể khỏi hẳn ngay được các bệnh còn đề mầm phải tận trước. Bấy giờ càng gần sốt lại càng-động như thường.

Thực là một thứ thuốc rất thần-hiệu, chữa khỏi kể có đến hàng nghìn bệnh sẵn mắn càng bệnh ở ngoài da.

Bệnh đã nặng, đã lâu, đã chuyển sang bệnh gì mới lòng, dùng thứ thuốc này thì hết ngay, mà không còn một thứ bệnh gì ở người đe nữa, như bệnh sài ram ở mặt, bệnh hung-ben bắc lào.

● Thuốc « DÉPURATIF RICHELET » nay có bán ở các hàng thuốc lớn.

Thực là công hiệu!

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-dào: TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng qui-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc ai để các ngài so-sánh và xuy xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-dào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc rất nên tiện và rất quí để trị các chứng bệnh như: kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình, lại rất là bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán 2$25 một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONIÉS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

ĐẠI MUỐN LÀM GIÀU

Bỏ ra 20 quan mà may ra được

500.000 quan

Như vậy mua trái-dơn thế cho công lợi, không khác nhau chiếc

Có KHÔNG LỖ SAU NÀY:

120 lô.	500.000 quan	$	200 lô.	$	5.000 quan
120 lô.	100.000 —		1.520 lô.		1.000 —
120 lô.	500.000 —		12.200 lô.		1.000 —
200 lô.	50.000 —		4.700.540 lô.		400 —
200 lô.	10.000 —				

Banque Nouvelle, 3 Rue Paperi, Marseille, France

R. C. Marseille 4576

Certifié l'Usager

Imprimerie de Trung-Bắc-Tân-Văn

Le Gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN